

ÚJ ŰRKORSZAK KAPUJÁBAN

A világűr biztonsági és katonai kérdései

Szerkesztők: Edl András és Szenes Zoltán

A Kínai Népköztársaság űrképességei

*Edl András*¹

A Kínai Népköztársaság űrtevékenysége az egyik legfejlettebb a világon, és annak biztonsági vonatkozásai is egyre nagyobb figyelmet kapnak, főként az Egyesült Államok és Kína közötti feszültségek növekedése miatt. Minden más űrhatalom tevékenységéhez hasonlóan a kínai űrtevékenység is az adott aktor stratégiai céljainak viszonylatában értelmezhető. A Kínai Kommunista Párt meg akarja őrizni az ország feletti uralmát, és Hszi Csin-ping kijelentéseinek megfelelően – kihasználva a kedvezőnek ítélt geopolitikai helyzetet – a nagy nemzeti megújulásra és a kínai álom megvalósítására törekszik.² Ennek megfelelően egy lényegesen asszertívabb kül- és biztonságpolitikát folytat, aminek az űrtevékenység is részét képezi. Bár Kína jelenleg még nem rendelkezik a világrend átformálásához szükséges eszközökkel, igyekszik kapcsolatot keresni más államokkal, szervezetekkel, és egy multipoláris, regionális hatalmak által dominált világrend felé törekszik.³ Felvethető, hogy ha nem is köt formális szövetséget Oroszországgal, jelenleg mégis együttműködik vele, az Egyesült Államok jelentette fenyegetés miatt kialakult stratégiai érdekközösségből eredően. A két hatalmi középpont és a köréjük szerveződő államok közötti konfliktus bizonyos tekintetben egy második hidegháborúnak is tekinthető, melynek súlypontja Kelet-Ázsiában található.⁴ Ebben a vetélkedésben, illetve Kína jövőbeli terveit illetően az ország űrtevékenysége fontos szerepet játszik.

A kínai űrprogram kezdetei – más nagyhatalmakhoz hasonlóan – a nukleáris töltetek hordozására alkalmas rakéták fejlesztésében keresendő. Mikor Mao Ce-tung elindította az ország űrprogramját – kezdetben szovjet segítséggel, illetve olyan tudósok közreműködésével, mint az Ötödik Kutató Akadémiát⁵ vezető Csien Hszüeszen⁶ – a fő célkitűzés a rakéták megépítése mellett a kínai állam erejének demonstrálása volt. Ezért az 1970-ben felbocsátott első műhold, a *Kelet Vörös-1 (Dongfanghong-1)*⁷ voltaképpen propagandacélokat szolgált. A műholdat az azóta is egyre bővülő *Hosszú menete-*

¹ Edl András kutató, doktorandusz, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Eötvös József Kutatóközpont, Világújrjog és -politika Kutatóintézet. E-mail: edl.andras@uni-nke.hu és edlandras@gmail.com.

² Helena Legarda: China's New International Paradigm: Security First, <https://merics.org/en/china-new-international-paradigm-security-first> (A letöltés ideje: 2023. 07. 11.)

³ Vörös Zoltán: Kínai geopolitika a 21. században: A globális világrend megkérdőjelezése? *Eurázsia Szemle* 2(1), 2022, 8-28.

⁴ Kusai Sándor Zoltán: Az új hidegháború kérdéséről. *Külügyi Szemle* 20(2), 2021, 3-21., http://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.02.01.

⁵ Guófángbù dìwǔ yánjiūyuàn 国防部第五研究院.

⁶ Qián Xuésēn 钱学森.

⁷ Dōngfānghóng -1东方红一号.